

زایش من ، انسانیت من و نه اصل و نسب من !
On est être humain par sa NAISSANCE et non par ses ORIGINES !

در عظیم خلوت من ! در عظیم خلوت من / هیچ غیر از شکوه خلوت نیست . (فریدون ایل ییگی)
به سراغ من اگر می آئید / نرم و آهسته بیایید / مبدا که ترک بردارد / چینی نازک تنهائی من . (سهراب سپهری)

(گاه روزانه های دیروز ... و امروز)

نشر دیگران

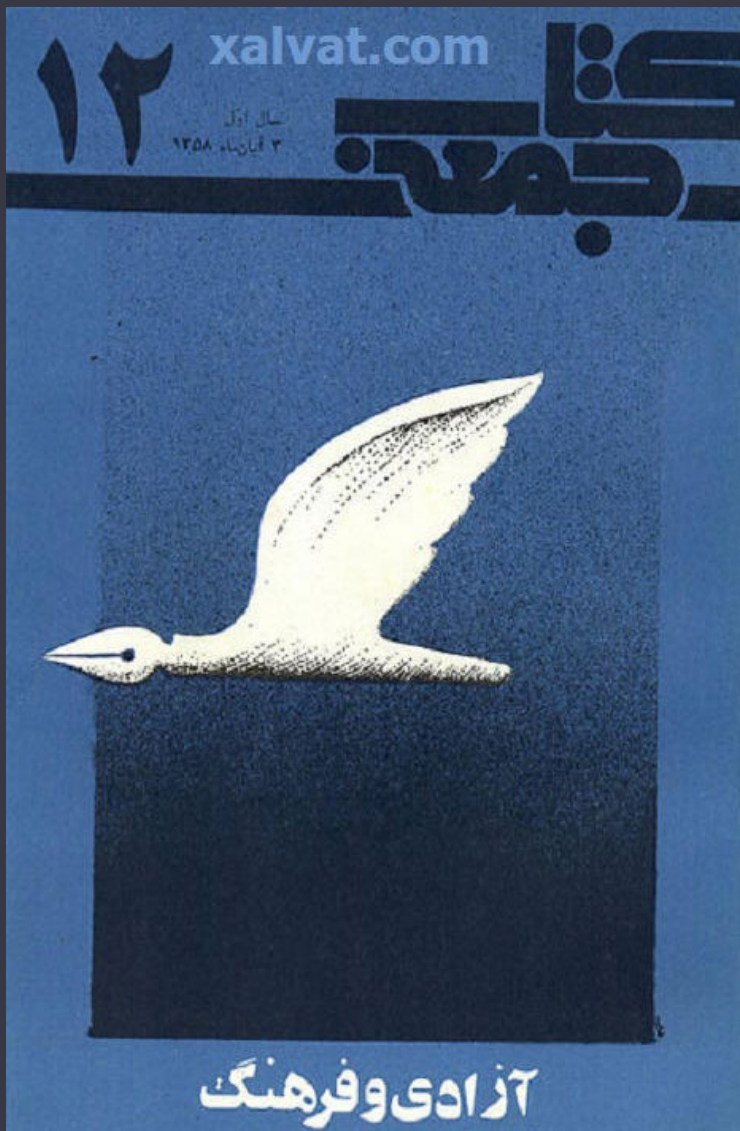

دیگر نشر : 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

فهرست موضوعی : ادب و هنر تاریخی دینی سیاسی مارکسیستی ویژه نامه ها فهرست الفبائی آمده ها

767

نرمانامهء جمعیت اجتماعیون ایران + سندی از جنبش شورائی ایران

اصلاح بفرومائید
در فهرست مقالات شماره ۱۲ (همین شماره)
ستون اول:
• پسون لوپز به جای پسون لوتیر.
• نظریه هراس به جای نظریه هراس.
• گایینر آلفاندرو به جای گایینر آلفاندرو.
ستون دوم:
• لطائف الطوائف به جای بطائف الطوائف.
برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"
<http://irpress.org>

قابل توجه خوانندگان و همکاران
دست به کار تنظیم شماره‌هایی از کتاب جمعه هستیم. به ترتیب:
• ویژه فلسطین
• ویژه کودکان (به مناسبت سال جهانی کودک)
• ویژه آفریقا
• ویژه آمریکای لاتین
چنانچه مطالب و اسناد و بررسی‌های چالشی در این زمینه‌ها در اختیار دارید،
ما را به هر چه بر بارت‌تر کردن این ویژه‌نامه‌ها یاری کنید!

مطالب رسیده به هیچ عنوان مسترد نمی‌شود. اداره در حلقه و اصلاح مقالات آزاد است

کتاب جمعه

xalvat.com

هفته‌نامه سیاست و هنر

سردبیر: احمد شامعلو

با همکاری شورای نویسندگان

مکانیات با صندوق پستی ۱۵۱۱۳۲ (تهران)

مرکز پستی: تلفن ۸۳۸۸۴۲ (تهران)

بهای اشتراك ۵۰ شماره ۲۰۰۰ ریال

۲۵ شماره ۲۵۰۰ ریال

که قبلاً دریافت می‌شود

بها ۱۰۰ ریال

xalvat.com

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"
<http://irpress.org>

اسناد تاریخی

هواغه نعالی

مراثنامه

جمعیت اجتماعیون

ایران

جیدی ۱۳۰۱

طهران

مقدمه

به جمعیت اجتماعیون ایران است که دو نخستین سالهای قرن چهاردهم خورشیدی پس از کودتای ۱۲۹۹ و پیش از به قدرت رسیدن رضاخان، در تهران تشکیل شده است. تشکیل این جمعیت را باید نشانه‌ی از تأثیر ایده‌ها و افکاری دانست که پس از پیروزی انقلاب اکبر و تأسیس دولت شوروی، در ایران هواخواهان بسیار یافت، در منابع تاریخی مربوط به حوادث اوایل قرن به چگونگی فعالیت این جمعیت و تأثیر آن در رویدادهای سیاسی - پدیده در اواخر دوره چهارم و انتخابات دوره پنجم مجلس شورای ملی - اشاراتی آمده است. ملاک‌الشمع برای بهار در تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران می‌نویسد که جمعیت اجتماعیون در انتخابات دوره پنجم زیر حمایت دولت مستوفی فعالیت می‌کرد و رهبران و فعالین این

مراثنامه‌ی که در این شماره از کتاب جمعه منتشر می‌شود مربوط

۱۳۲

جمعیت پس از انتخابات در جهت تشویق مردم به‌بستن مجلس و کشتن مخالفان، یعنی اقلیت مخالف در مجلس، بوده است. ظاهراً افسردگی به‌مجلس راه یافته بودند که حضورشان خوشایند دولت مستوفی نبوده است.^۱ حسن حلاج، مدیر روزنامه حلاج، نیز در کتاب‌های «تاریخ تحولات سیاسی ایران در فردن معاصر» و «تاریخ مشروطیت - نهضت ایران» ضمن اشاره به‌رویک بازار فرقه‌ها و احزاب سیاسی، پس از جنگ بین‌الملل اول، به‌موضوع تأسیس جمعیت اجتماعیون پرداخته می‌تواند که این جمعیت «به‌ریاست سید محمد صادق طباطبائی و سلیمان میرزا و میرزا قاسم‌خان صوراسرافیل» تشکیل شده است.^۲ محمدحسن ادیب هروی خراسانی نیز در «تاریخ پیدایش مشروطیت ایران» درباره همین جمعیت اشاراتی دارد که تکرار همان مطالب حلاج است.

مرکز فعالیت جمعیت اجتماعیون، در سال ۱۳۰۶، دو محلی واقع در ضلع جنوبی غربی میدان بهارستان بوده و در این محل مجالس سخنرانی و

۱. ملق‌الشراف بهار، تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، انقراض قاجاریه، انتشارات بیسی، تهران، ۱۳۵۷، صفحات ۴۰۵، ۴۰۶ و ۴۱۵.
۲. حسن حلاج، تاریخ تحولات سیاسی ایران در فردن معاصر، انتشارات علی چمقری، ۱۳۷۵ هجری قمری، ص ۸۷.

مقدمه

اجتماعاتی دائر می‌شده که مورد توجه مردم بوده است. از مرانامه جمعیت اجتماعیون ایران» در نسخه دو دست ماست: یکی در شانزده صفحه و به‌قطع ۱۷×۹ سانتیمتر که مقدمه ندارد، و نسخه دوم در سی و یک صفحه و به‌قطع ۱۴×۹/۵ سانتیمتر که دارای مقدمه است. در صفحه نخست (صفحه روی جلد) هر دو نسخه نوشته شده است: هو الله تعالی - مرانامه جمعیت اجتماعیون ایران - چندی ۱۳۰۶ - طهران. در نسخه دوم نام «مطبعة آزاده» نیز آمده است. نسخه دوم این مرانامه را استاد گرامی جناب دکتر غلامحسین صدیقی در اختیار ما نهادند که علاوه بر دادن اطلاع مربوط به‌محل فعالیت جمعیت در میدان بهارستان، در زمینه منابع مربوط به‌جمعیت اجتماعیون نیز راهنمایی‌های سودمند فرمودند. انتشار این مرانامه از سوی کتابخانه فقط به‌نقد آگاهی هموطنان از برخورد آراء و عقائد سیاسی در دوره پلاقتل پس از استقرار مشروطیت در ایران است. این روزها که موضوع قانون اساسی جدید ایران مطرح است به تیسنه بدانیم بفران ما در شصت سال پیش از این چه هدف‌ها و آمالی را برای آینده سیاسی، اجتماعی، و اقتصادی ایران دنبال می‌کردند.

xalvat.com

چون توسعه و ترقی میادلات اجناس، مابین ملل متعده عالم، مناسبات و روابط خلی نزدیک، ایجاد نموده که نهضت‌های طبقات بی‌چیزان مالک را

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران" ۱۳۳
<http://irpress.org>

يك نهضت بين‌المللی کرده است. جمعیت «اجتماعیون» ایران که خود را نماینده يك قسمت از رنجبران بین‌المللی می‌شمارد از این نقطه نظر همان مرام و مقصدی را که سایر احزاب مشترك‌المقاصع دارند تعقیب می‌نماید. وضعیت اسفناک حاضره نتیجه آخرین مرتبه تکاملی هیئت اجتماعی سرمایه‌داری است که به‌موجب آن، اشیاء، برطبق اصول سرمایه‌داری تولید شده و فائده‌مترتبه آن نصیب قسمت قلیلی از سرمایه‌داران گردیده و خود کارگران که موجد اشیاء هستند ازتمتع آن محروم می‌باشند و بهمان درجه که وسائل قنی ترقی می‌نماید سرمایه‌داری توسعه یافته و مؤسسات عظیمی احداث می‌شود که به‌وسیله رقابت، صنایع کوچک و دستی را ازبیان برداشته برعده فقراء افزوده و طبقه کارگران را هر روز بیشتر طعمه و اسیر کارفرمایان می‌گرداند.

به‌همان نسبت که وسایل قنی بر ازیادی محصولات افزوده و از سهم زحمت انفرادی در تولید ثروت می‌کاهد. از طرف دیگر طبقه فلاح که ولی‌الانعم حقیقی دنیا هستند، در تحت همین اصول سرمایه‌داری از حاصل رنج خود محروم و همیشه دچار عسرت و مانند رعایای دوره وحشت، بدون ژندگانی مطمئن، اسیر هوا و هوس‌های ملاءک شده و به‌واسطه عدم حسن اداره، اراضی پابر مانده و روز‌به‌روز بر عده خرابی‌های مملکت افزوده، قحط و غلایای عام فواصل‌شان و فتنه‌رفته نزدیک‌تر شده و فقر و بیچارگی عمومی روز‌به‌روز شکل خود را مهیبت‌تر نشان می‌دهد. کارگران را بیش‌تر محتاج به‌صاحبان سرمایه می‌نماید.

بالاخره رقابت سرمایه‌داران بین‌المللی باعث می‌شود که به‌واسطه زیادتی محصولات بر میزان احتیاجات عمومی پهران‌های اقتصادی رخ داده، کار در داخله مملکت کم شده، عده بیکاران افزون گردیده، در نتیجه معاش اهالی مختل می‌شود و در عوض این که ترقی و توسعه قنی، رقابت عامه را بیش‌تر سازد، برعکس با اصول سرمایه‌داری امروز اسباب فلاکت و بدبختی عمومی می‌گردد. به‌این طریق هر قدر که سرمایه‌داری ترقی می‌نماید، احتیاج و فقر و فاقه، در جامعه ملت بیش‌تر محسوس می‌شود. تا این که به‌مرور ایام عده محتاجین فوق‌العاده گردیده، بر عدم وضایت عامه افزوده آن وقت مبارزه حیاتی طبقاتی بر ضد صاحبان سرمایه شروع می‌گردد. ترقی وسایل مولد ثروت، اسباب تبدیل رژیم کاپیتالیست را به رژیم سوسیالیست فراهم نموده و برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"

<http://irpress.org>

زمینه را برای دورهٔ زمام‌داری طبقهٔ رنجبران مهیا می‌نماید. رژیم سوسیالیست عبارت است از تبدیل تملکات خصوصی به تملکات عمومی و تشکیل وسایل اقتصادی اجتماعی برای رفاهیت عمومی. الغاء اختلافات طبقاتی و خاتمه دادن به انتفاع شخصی از نوع خود و ترقی آزادی و شخصیت انسان.

این مقصد اجرا نخواهد شد مگر به واسطهٔ نهضت اجتماعی که باعث تصرف قوهٔ سیاسی و تسلط حکومت طبقات رنجبران مملکت گردیده تا خاتمه [مالکیت] خصوصی بدهند.

برای تهیهٔ مقدمات و زمینهٔ مساعد برای [هم؟] فکری و اخلاقی این طبقه است که جمعیت «اجتماعیون» ایران یک حزب سیاسی تشکیل داده و سعی می‌نماید که به افراد خود خاطرنشان سازد که به‌جز با یک نهضت اجتماعی، نیل به مقصد فوق غیرممکن و محال است. زیرا که این مملکتی است که تازه داخل مرحلهٔ سرمایه‌داری شده و هنوز هم پارهٔ آثار و یادگاری‌های دورهٔ «ملوک‌الطوایفی» در آن موجود است که مانع ترقی مملکت و اسباب بطوهٔ نمو اقتصادی و پیشرفت مبارزهٔ طبقاتی بی‌چیزان گردیده و سبب می‌شود که در داخلهٔ مملکت آثار وحشیانهٔ دورهٔ بربریت باقی مانده و انتفاع از طبقات کارگران و دهاقین امتداد یابد.

برای مرتفع ساختن وضعیت حاضره است که جمعیت «اجتماعیون» ایران، حداقل آمال خود را به‌موجب مواد ذیل تعقیب می‌نماید:

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"

<http://irpress.org>

اول - در ترتیب سیاسی

۱- تساوی حقوق، الغاء امتیازات، قرارداد، عادلانه برای کارگر از نتایج کار و استخلاص جامعه از تقوهٔ هیئت سرمایه‌داری	۱- قدرت حاکمیت عمومی در دست آن؛
۲- ایجاد حکومت اجتماعی و اتخاذ طرز انتخابی در تشکیل حکومت.	۲- تشکیل شورای مؤسسه برای تجدید قانون اساسی و وضع اصول تشکیلات اجتماعی و سیاسی و غیره
۳- واگذارن اختیارات بدست حکومت اجتماعی و مرکزیت دادن	۳- تشکیل مجلس و انجمن‌های شورویه پروژه‌هاییکه مورد توجهات عمومی بوده، نمایندهٔ حقیقی ملت و مظهر واقعی اراده و احساسات و

تمایلات مردم باشد.

۶- تهیه وسایل و مقدمات تسریع و تمهیل وضع قوانین به وسیله تاسیس شورای قوانین، و انجمن های متخصص، برای تدوین لوایح و ترتیب پروگرام های اصلاحی و تشکیل هر قبیله شوراهای فنی برای مطالعه و کشف رسائلی که محض توسعه منطقه چربان اصلاحات و تسریع پیشرفت ترقیات عمومی است.

۷- مرکزیت دادن حکومت و تشکیل منطقه های مستقله ولایتی در ولایات در تحت نظارت انجمن های شوریه.

۸- تقسیم مملکت به قسمت های کوچک منفرده با رعایت مناسبات منطقه های انتخابی و تقسیمات انتصادی.

دوم - حقوق مدنی

۱- تمام اهالی و سکنه ایران بدون فرق نژاد و ملیت در مقابل قانون مساوی هستند.

۲- مسکن افراد اهالی از هرگونه تعرض مصون و محفوظ است.

۳- هیچکس را نمی توان توقیف نمود مگر به موجب قانون.

۴- آزادی نطق، افکار، مطبوعات، اجتماعات، اتحاد و اعتصاب.

۵- حریت شغل و اقامت و مسافرت

۶- شناختن تمام افراد و خانواده ها

۱۳۶ برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران" <http://irpress.org>

در حمایت و نظارت هیت پامده.

سوم انتخابات

۱- انتخابات، آزاد، عمومی، مساوی، مخفی، مستقیم و مناسب است.

۲- اشخاصی که سن آنها از ۲۰ متجاوز است حق انتخاب را داشته و اشخاصی که ۲۵ سال دارند، حق انتخاب شدن را دارند.

چهارم قضاوت

۱- القاء محاکم حقوقی عدلیه و ایجاد طریقه حکمت در فصل و قطع دعاوی حقوق و وضع قوانین

۲- موقوف شدن مخارج محاکمه.

۳- تاسیس اداره مستقل مدعی العمومی با اختیارات تامه و تعیین مدعی العموم در هر یک از قسمت های مملکت با طرز انتخابی برای مدتی محدود.

xalvat.com

پنجم - معارف

۱- تحصیل مجانی و اجباری ابتدائی به زبان مادری.

۲- تاسیس مدارس فنی و فلاحی

۳- تاسیس مدارس مخصوص برای ورزش بدنی و تعلیم داوطلبان ملی.

۴- تاسیس مدارس عالییه برای محصلین با لیاقت.

۵- تعمیم معارف به طبقه نسوان.

عک آزادی تعلیم زبان مادری ملل
متنوعه.

۷- اصلاح اساسی در پروگرام
تعلیم و تربیت.

ششم - دفاع ملی

۱- طرفداری سبب صلح جوئی و
مخالفت با سیاست و محاربات
جهانگیرانه و هرگونه مطامع
استعماری و استعماری و تجاوزات
خاکی در تمام عالم.

۲- دفاع در مقابل تجاوزات
خارجی و استیلاي اجانب.

۳- تنظیم داوطلبان ملی در موقع
صلح و قیام عمومی در هنگام
مخاطره.

هفتم مسائل اقتصادی

۱- طرح و حصر مالیات بر
عایدات و تجملات و تفتئات بطور
تصاعد.

۲- معافیت حد معین عایدات از
مالیات.

۳- انحصار وسایل عملی برای
تشویق و ترغیب عموم به تشکیل
شرکت های تعاونی برای فراهم کردن
مصنوعات و محصولاتی که محتاج
البه و ضروری معیشت عمومی
هستند و ایجاد راه آهن و سایر وسایل
حمل و نقل و ساختن راه های ترسه و
تأسیس هر قبیل مؤسسات
عام المنفعه و هم چنین وضع قوانین

برای ترغیب و تشویق ارباب صنایع
و قنون به اختراعات و اکتشافاتی که
برای عموم مفید بوده و ضروری
زندگانی عمومی باشد.

۴- تخصیص يك قسمت از
عایدات مملکت برای ازدیاد مبادلات
عمومی و تاسیس اطائفای تجارت و
تعیین نماینده های متخصص در
ممالك خارجه.

۵- وضع قانون اصلاحات گمرکی
و معافیت آنچه طرف احتیاج طبقه
فقراء و ضروری زندگانی عمومی
است و اختصاص آن فقط باشیاء
تجملی و غیر ضروری و همچنین
ایجاد تسهیلات عملی برای رعایت
مسافرین.

۶- منع هرگونه انحصار مخصوصاً
انحصارات تجارتی مگر در مواقعی
که منفعت عمومی جواز آن را الزام
نماید، مثل پشای راه آهن در يك
امتداد، یا استخراج معدن از يك
قطعه محدود و امثال آن.

۷- ترتیب دفاتر رسمی معاملات
برای عموم.

۸- توحید مقیاس وزن و وزن و
غیره در تمام مملکت و تطبیق آن با
اصول علمی.

۹- تاسیس اداره انحصاریه
مملکتی برای اشیاء نفثی.

۱۰- اداره و نظارت در معامله
ضروریات اولیه زندگانی در تمام
مملکت.

۱۱- القاء عوارض و مالیات هایی
که بر ضروریات اولیه زندگانی و

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"

<http://irpress.org>

مابه‌نیاج عمومی تحمیل شده، یا مستقیماً بر عمله و زارع و طبقات ضعیفه وارد می‌شود.

xalvat.com

هشتم - قوانین کارگران

۱- محدوده کردن کار در شبانه روز به هشت ساعت.

۲- تعطیل اجباری يك روز در هفته یا پرداخت مزد.

۳- منع کارهای خلاف حفظ‌الصحه.

۴- منع کار در شب از ساعت (۹) الی (۶) صبح غیر از مؤسساتی که در آن شب کاری به‌موجب تصدیق سندیسگانی کارگران لازم است و اجرت آن دو برابر روز امت.

۵- تدفین کردن کار اطفال خردسال.

۶- منع پرداخت مزد پرمیه یا اجناسی که برخلاف رضایت و مصلحت کارگر باشد و تعویق حقوق پیش از يك هفته.

۷- ممنوع بودن کسر مزد بهر عنوان.

۸- نفتیش دولتی و مجلسی به‌توسط منتشبین در قایم‌ک‌ها و مؤسسات کارگران برای نظارت در اجرای قوانین حرقه صنعتی و مسائل صحنی

(اشتراک نمایندگان کار کارگران با منتیشین) پرداخت يك كملك خرج به‌نمایندگان کارگران که ماسور تفیش هستند.

۹- خدمت صحنی مجانی برای کارگران به‌حساب صاحبان کارخانه و پرداخت مزد و اجرت پرمیه دو مواقع حادثه یا بیماری

۱۰- مسئول قراردادن صاحبان کارخانه را برای اجرای مقررات حرقه و مشاغل.

۱۱- تأسیس محاکم مختلط از کارگران و کافر‌مایان برای تصقیه مناقشات داخلی.

۱۲- تشکیل دفاتر مشاغل مجانی در حومه‌های بلدی برای تهیه کار به‌جهت بی‌کاران.

۱۳- اادار نمودن بلدی‌ها برای ایجاد منازل، ارزاق، آشپزخانه، کتابخانه، تفریگاه و نمایشگاه و کلاس‌های شبانه به‌جهت کارگران.

۱۴- تعیین اجرت مناسب با معیشت ضروری و وضع قانون مزد و مزدوری برای زارع و کارگران مزدور.

۱۵- وضع قانون مزد تعطیلاتی که بدون تفصیر کارگر و بواسطه افعال صاحب کار و حاضر نبودن اسباب کار فراهم می‌شود و همچنین حق مزد يك ماهه برای کسانی‌که بدون سببی موجه اخراج می‌شوند.

۱۶- منع انتقاع میاثرین و سرکارها از اجرت کارگر.

۱۷- وضع قانون منع رقابت‌های مضره به‌حال کارگر و زارع

۱۸- تأسیس صندوق‌های تقاعدی برای کمک یکارگرانی که مریض شده، یا به‌واسطه مرض یا نقص

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"

<http://irpress.org>

اعضاء یا پیری ضعیف گردهیده و به کلی از کار عاجز می شوند.

۱۹- تأسیس صندوق امدادی برای مساعدت ایام پیشکاری کارگرانیکه کار پیدا نکرده و یا به علل موجهه به اعتصاب قیام می کنند.

نهم - قوانین فلاحتی

۱- نسخ مفره و بیگاری و کلیه وظایفی که از قدیم الایام برگردن دهانین از طرف مالکین تحمیل شده است.

۲- ملی نمودن معادن و امثال آن به وسایل مقاضیه.

۳- ملی کردن تمام طرق و شوارع و وسایل حمل و نقل و مؤسسات عام المنفعه

۴- تأسیس اداره فلاحت برای ترسیم نقشه اراضی و آبها و ترتیب احصائیه های زراعتی و حیوان داری و غیره. توسعه دایره فلاحت و تبدیل اصول کهنه کشتکاری و حیوان داری بطرز جدید. آوردن تخم های جدید و حیوانات اهلی از نژاد عالی تر از سایر ممالک. دایر کردن اراضی بایسره مملکت و وادار کردن عشایر را یا اقامه در یک نقطه و اشتغال به زراعت

دهم حفظ الصحة و معاونت

عمومی

۱- منع ترپاک و حشیش و مواد مضره

۲- قدغن فروش و استعمال مشروبات الکلی.

۳- تأسیس مریمخانه ها، بیمارستان دارالشفاء دارالمجانین، دارالایتام، دارالعجزه و محل نگاه داری اطفال و نیمه بی پرستار.

۴- وضع قوانین حفظ الصحة عمومی و شخصی و قوانین صحیه مساکن حمام ها، آبسه و مجامع عمومی و تأسیس لایرآتووها برای تهیه آدویه و موادی که ساختن آن در داخله مملکت ممکن است.

۵- ترتیب احصائیه های صحی و مبارزه بر ضد امراض تناسلی و سایر امراضی که حیات جامعه را تهدید می سازد.

۶- تأسیس اداره مستقله معاونت عمومی و اوقاف و امور خیریه.

۷- تهیه وسایل عملی برای تسهیل معیشت عمومی و کمک با اداره زندگانی خانواده های بی استطاعت بدون تقصیر که عاجز از اداره معاش خود هستند.

۸- نگاهداری و حفظ کلیه اماکن و ابنیه عمومی در تحت مراقبت هیئت اجتماعیه.

خاتمه

مملکت باشد توحید مساعی نموده و
یقین دارد که تمام این نهضت‌ها منجر
به تشکیلی که سیب نجاست و
رستگاری جامعه ایران است می‌گردد
و نیز برای استقرار اتحاد و مناسبات
منظم با احزاب اجتماعیون حقیقی
سایر مسائل دنیا و مجمع اجتماعیون
بین‌المللی کوشش می‌نماید.

برای رسیدن به مقاصد فوق
جمعیت «اجتماعیون» با تمام مساعی
و تشکیلات اجتماعی که مقصود
آنها استقرار حریت و مساوات و
یرافکندن رژیم قدیم در سرتاسر

اخطار

هر نسخه که دارای مهر جمعیت و
امضاء دفتر دار کل نباشد مربوط باین
جمعیت نیست.

خاتمه

برگرفته از سایت: "یابگانی مطبوعات ایران"
<http://irpress.org>

کتاب
جمعه

سال اول
۱۲ مهرماه ۱۳۵۸

خاتمه

خاتمه

file:///D:/Xalvat/Nashr-eDigaran/751-800/767.shorace.htm[18/11/2018 15:52:44]

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"
<http://irpress.org>

سال اول
۱۲ مهرماه ۱۳۵۸

کنا
جمعه

kalvat.com

طرح و عکس

● آرایشی آفریده و نام
می‌ماند... ۲

● براد خنده
چند طرح... ۶۹

● گورمه‌ن
۴۳

● پرست
۱۳۴

قصه

● دشمن شماره یک اجتماع
برگوشکی

ع. میانر
● خاطراتی از اداره امنیت
پاروسلار حاشاک
س. حیدر
● الهامه کوه منتظر
نگین احمد
محمدعلی صحران... ۲۳

شعر

● شال
س.ع. صالحی، شاعر بخارا

ترجمه ع. بابایی
● سه شعر
مریم سلطانی
● با آن سوار سرخ
عدالله کزوری... ۲۹

مقالات و مقالات

● یادداشت‌های روزانه
پدگورا
م. مصلح
● دشمنی تولید سرمایه‌داری با هنر

اس. وانگر

● تاریخ و پراکنش اجتماعی
در اردوی نظام مصطفی
زبان شنو
ع. پاشتی
● تبلیغ، آیدئولوژی و هنر(۲)
آرنولد هارپر
فرشته سواتی
● دیوگونی‌های چاقو فلسطین
بهترین گیل دایره فیکستین
۹۲

● بهره و ربا(۲)
۹۰۴

● آفرینش جهان (در اساطیر یابیل و آشور)
باجلان فرحی... ۱۱۶

● امکانات هنر حیضاً
سروش آیزنشتاین
احمد عیاضی حرمی... ۱۱۹

امنیت تاریخی

● مراعاته جمعیت اجتماعيون
۱۳۴

پرسه در مطبوعات

● چه خطری انقلاب ما را تهدید می‌کند؟
خ. م... ۱۴۱

پرسه در متون

● شاعران شعری
حسین معین... ۱۵۲

کتاب کوچک

● خطره در فرهنگ رسمی و فرهنگ عامه ایران
محمد میرشکرانی... ۱۵۴

file:///D:/Xalvat/Nashr-eDigaran/751-800/767.shorace.htm[18/11/2018 15:52:44]

xalvat.com

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"
<http://irpress.org>

اسناد تاریخی

سندی از جنبش شورائی در ایران

سندی را که می‌خوانید خان‌های با نفوذ بختیاری در تابستان ۱۹۲۱ (۱۳۰۰ ه.ش.) در اختیار مأموران سفارت بریتانیا در تهران گذاشتند. به گفته آقای بهریچمن (R. Bridgeman) یکی از اعضای آن سفارتخانه که بعدها از کار دیپلماتیک کناره گرفت و به جنبش شد امپریالیستی در بریتانیا پیوست، سند زیر برنامه‌شی بود برای انطباق نظام شورائی با زندگی قبیله‌ای در ایران، یعنی زندگی‌شی که در آن زمان هنوز بر بخش مهمی از جامعه سلطه داشت. بنا بر گزارش بهریچمن گروه بختیاری‌های جوان (پرویزخان و محمدعلیخان بختیاری و سردار بهادر) به کمک کی استوان (سوسپال دمکرات قدیمی و از دوستان نزدیک دکتر مصدق) مسئول تنظیم این برنامه بودند. ناگفته نماند که همزمان با جنبش مشروطه در ایران، آتش شوقی که برای ایجاد شوراها در دل‌ها افروخته شد هرگز خاموش نشد و تا به امروز هم در قلب جامعه ایرانی زبانه می‌کشد و تا ناپود کردن کامل ارتجاع همچنان شعله‌ور خواهد ماند.

خ - ش.

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"
<http://irpress.org>

برنامه حزب ستارهٔ بختیاری

ترقی آزادبخواهانه و درخشان جهان امروزه آمال بلند فرزندان برومند بشریت برای سعادت و آزادی [مردم] جهان، عشق انسان به بهبود وضع زندگی ساکنان کرهٔ ارض، به خورشید رخشان می‌ماند.

سالك، بلاد و قیابلی که به دست فراموشی سپرده شده‌اند، و هنوز در قمر ظلمت و حقارت به سر می‌برند، یقیناً از جامعهٔ بشری رانده شده در عداد حیوانات خواهند بود. کشور کهن سال و پر جلال ایران از بخت بد با چنان فقر و نکبت دست به‌گریبان است که مردم آن به علت جهل و لافیدی تدریجاً به دور کشورشان خط سیاه و کران مرگ خواهند کشید. ایران هم بلاد و ایالات جدید و مستبدان دارد و هم بلادی که هرگز کمترین نور لندن در آن‌ها نتابیده است. اولاً این ضعف بزرگ ناشی از تهران (حکومت مرکزی) است؛ ثانیاً از ترزیر اجابت و بالاخره از ضعف عقلای هر يك از این محال بلادیه که از اراده راه علاج عاجز مانده‌اند.

بر همهٔ عقلا و فضالست روشنائی بخش شوند، در مرتبهٔ اول در کلیهٔ خویش، ما مردم ایران (از شمال تا جنوب، از شرق تا غرب)، در آداب کهن، خلق و خوی دست‌آورده‌های علمی و ادبی خویش، در اوشاع جغرافیائی و سیاسی خود، آن چنان متفاوتیم که برای هدایت خویش و تحقق آمالیمان باید گام نخست را در هر منطقه با دانش، استعداد، عادات و سیران تمدن اهالی آن برداشت. برای صعود به بنای پر عظمت تمدن نو از تردیدهای متفاوت ترقی استفاده کنیم. به منظور اقتضای نورتیک بختی، آرامش و آزادی، و به منظور توفیق در مساعیمان در ایالت بختیاری که در قسمتی از ایران قرار گرفته و متأسفانه تاکنون در تاریکی باقی مانده است، باید با دو نظر گرفتن موقعیت اهالی، دست به عمل بزنیم. با توجه به آن چه گفته شد، تنی چند از جوانان بختیاری حزبی را تأسیس کرده‌اند که این آمال را بر اساس اصول زیر تحقق بخشد و آن را ستارهٔ بختیاری نامیده‌اند.

xalvat.com

فصل اول: اصول اساسی

- آن که این اسر مشل آزادی ایلات، محال دیگر و افراد آن نباشد.
۴. تمام افرادی که به‌بسیست سالگی رسیده‌اند حق انتخاب کردن و انتخاب شدن دارند. اما انتخاب شوندگان باید با سواد باشند.
۵. انتخابات باید با رأی مخفی، مستقیم و یکسان و همگانی باشد.
۶. اعضای [انجمن] برای مدت يك

۱. ایجاد يك انجمن مرکزی اجتماعی برای رسیدگی به همهٔ مسائل مهم.
۲. ایجاد انجمن فرعی و انجمن در میان ایلات گریخته که هر يك مسئول امور ناحیه خود است.
۳. برخورداری از آزادی و خودمختاری هر يك از ایلات به‌طور مجزا، به‌شرط

فصل دوم: زمین و زراعت

۱. لغو همه درآمدهای مالیاتی که ادامه نوعی بردگی و بیگاری است.
۲. لغو کار اجباری.
۳. انجمن فرعی باید بر تمام جنگل‌ها، مراتع و اراضی موقوفه و معادن نظارت داشته باشد. هر انجمن باید بر اسلانه مذکور که در محدوده مرزهای او قرار دارد نظارت داشته باشد، و درآمدهای حاصله از آن را با آگاهی و توافق انجمن بزرگ [بخشباری] به‌مصرف برساند.
۴. هر فردی می‌تواند مالک زمین باشد، به‌شرط آن که دمکراسی رعایت شود.
۵. مقدار زمینی که [هر فرد] می‌تواند مالک آن باشد از طرف انجمن بزرگ تعیین خواهد شد.
۶. انجمن ایالتی و فرعی با کمک انجمن بزرگ همه نوع وسیله زراعی را برای استفاده رایگان دهقانان فراهم خواهد آورد.
۷. به‌منظور بهبودی بخشیدن به‌وضع دهقانان، مقدار زمین استجاری باید از طرف شورای حل اختلاف تعیین شود.
۸. اگر صاحب زمین استجاری در اثر بلایای سعادوی مثل سیل و بی‌آبی و غیره متضرر شود، پس از بررسی و تصویب شورای حل اختلاف، خسارات وارده [به‌او] پرداخت خواهد شد.
۹. تأسیس مدارس زراعی و انتخاب زمین و آزمایشگاه [زراعی] برای دهقانان.

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"
<http://irpress.org>

- سال انتخاب می‌شوند.
۷. رأی اکثریت [حاکم است].
۸. قبل از هر رأی‌گیری باید در شعارش نفوس تجدیدنظر شود.
۹. برابری حقوق.
۱۰. القای امتیازات، درجیات، و عناوین.
۱۱. آزادی بیان، مطبوعات، و [تأمین] امنیت برای ابراز عقیده مردم.
۱۲. تفکیک قوای روحانی از سیاسی.
۱۳. آموزش ابتدائی اجباری برای پسران و دختران.
۱۴. آموزش ابتدائی رایگان [اجباری] برای کودکان فقرا.
۱۵. ایجاد مدارس فنی و صنعتی برای پسران و دختران.
۱۶. تعلیم اجباری نظامی برای خدمت و نظیفه عمومی با توجه به‌الزامات زمان.
۱۷. توسعه و پیشرفت زبان فارسی.
۱۸. عدلیه انتخابی [اقتضات از طرف مردم محل انتخاب می‌شوند].
۱۹. به‌هر کس که غیر قانونی دستگیر و محکوم و [در نتیجه] متحمل خسارات و زیان شود باید خسارت پرداخت شود.
۲۰. همه منازعات و اختلافات ایلی باید در دادگاه حل اختلاف ایلی مورد رسیدگی قرار گیرد.
۲۱. بهداشت عمومی، طبیب و داروی رایگان برای فقرا.
۲۲. به‌منظور پیشرفت تمدن و رونق عمومی کشور، به‌منظور ترقی اخلاقی و ایجاد انجمن مخصوص باید کوشش شود.

فصل سوم: کار و کارگران

۱. می‌توان بیش از هشت ساعت کار از يك کارگر خواست.
۲. يك روز تعطیل در هفته.
۳. معانعت از کار در ساعات غیر عادی (مگر در مواردی که اضطراری و به‌تصویب شورا رسیده باشد).
۴. به‌کودکان نابالغ نباید کار تحمیل کرد. نوجوانان بین ۱۵ تا ۱۹ سالگی نباید بیش از ۶ ساعت در روز کار کنند.
۵. به‌زنان کار شاق و دشوار نباید داده شود.
۶. زنان آستان از دو ماه مرخصی با دریافت تمام حقوق و مزایا برخوردار خواهند بود که از يك ماه پیش از زایمان تا يك ماه پس از زایمان به‌طول خواهد انجامید.
۷. دستمزد کارگران از طرف شرداری تنظیم خواهد شد که از نمایندگان کارگران. کارفرمایان و انجمن بزرگ تشکیل می‌شود.
۸. بازرسان انجمن ابالتی حق خواهند داشت بر مجامع [مشترک] کارگران و کارفرمایان نظارت کنند.

فصل چهارم: اصول عمومی

۱. تنها بختیاری‌ها می‌توانند به‌عضویت این حزب درآیند.
۲. دیگر ایرانیان مشتاق و دوستدار آزادی می‌توانند به‌عضویت اختیاری [این حزب] درآیند.

۳. حزب سفارۀ بختیاری می‌تواند با سایر انجمن‌های مرکزی احزاب مشابه در نقاط دیگر ایران متحد شود.
۴. کسانی که خود را فدای آزادی ایران می‌کنند مورد احترام این حزب اند. اگر اینان در مساعی خود دچار لطمه بشوند می‌توانند برای آتیه خود و فرزندان‌شان به‌این حزب متکی باشند. کسانی که برای رونق این حزب صمیمانه کار کنند، مورد احترام عظیم خواهند بود. برای پسران و از کارافتادگان حقوق بازنشنگی در نظر گرفته خواهد شد. فرزندان شهدائی که زندگی خود را در راه حزب از دست داده‌اند از طرف حزب نگهداری خواهد شد. اینان می‌توانند به‌کسک‌های مادی [حزب] متکی باشند.
۵. توجه به‌حقوق زنان.
۶. تقسیم ارث بنابر قوانین اسلام (درحال حاضر در ایالات بختیاری به‌دختران چیزی تعلق نمی‌گیرد).
۷. شعار ما عبارت خواهد بود از «مخدا، آزادی، و میهن»
۸. پرچم حزب سه گوش، و بخش بالائی آن سرخ، روشن و بایتن آن سربی روشن خواهد بود.
۹. علامت [آرم] حزب دارای يك ستاره، ترازو، قلب، داس و چکش و شعیر خواهد بود.
۱۰. رفقا و مردمی که دارای عقاید یگسان سیاسی هستند باید از اعمالی که موجب نفای می‌شود پرهیز کنند. اگر به‌کسی توهین بشود، مستله باید در شورای حل اختلاف که مشوق حل

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"

<http://irpress.org>

این دشواری‌هاست رسیدگی شود.

۱۱. رفقا باید با یکدیگر در کمال صمیمیت و مهربانی، مانند برادران و خواهران عزیز، رفتار نمایند. باید در مقابل غریبه‌ها به یکدیگر مودت برسانند.

۱۲. انجمن مرکزی می‌تواند توضیحات لازم را در مورد ۵ فصل این مرامنامه ارازان دهد. اصول جدیدی که مفید باشد و یا اصول اولیه مغایر نباشد، می‌تواند از طرف انجمن مرکزی تنظیم و به اصول اضافه شود. به شرط آن که به اتفاق آراء به تصویب برسد.

فصل پنجم: تاکتیک‌ها

۱. ممکن است از سیاستمداران

خواسته شود که دربارهٔ انتخابات و مسائل دیگری که حزب ضروری تشخیص دهد، تبلیغات کنند.

۲. مقررات داخلی حاکم بر این حزب در نتیجهٔ دیگری به نام «مقررات ستاره» بختیاری تنظیم شده است.

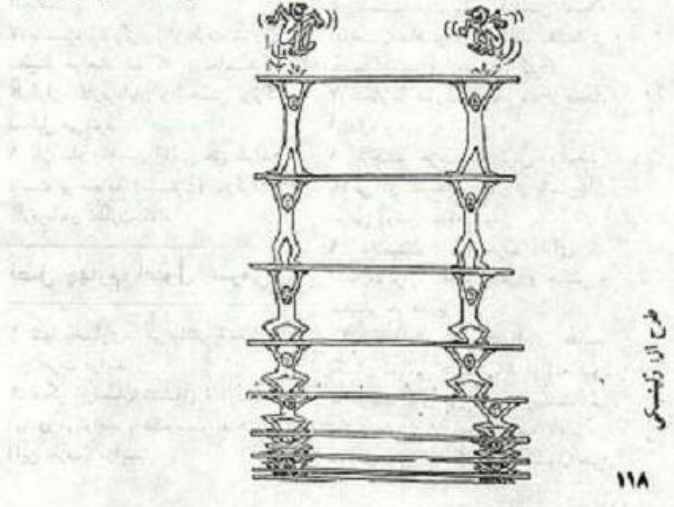
۳. تنها انجمن مرکزی مجاز است که در اصول بالا تغییراتی بدهد.

منبع سند: ۲۵/۱۹۲۱-۲۲۵-۳۷۱۵۴۷۱۱۱ F.o

۱. در مورد فعالیت‌های پیشین کی‌استوان نگاه کنید به کتاب La Soela - Democratie En Iran به کوشش خسروشاگری، انتشارات مزدک قزوینی، صفحه ۲۴۴.

۲. این سند هنوز به دست نیامده است (خ.ش.)

برگرفته از سایت: "بایگانی مطبوعات ایران"
<http://irpress.org>

بالای صفحه